

รายงานการศึกษาด้านวนศาสตร์ชุมชน
เรื่อง
กำลังผลิตพืชอาหารในพื้นที่ป่าชุมชนตำบลทุ่งสว่าง
อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ

The food capacity in Tamboltungsawang community forest
Amphur Wanghin, Sri Saket Province

โดย

นายไพรัตน์

MR.PAIRAT

นายกฤษณะ

MR.KRITCHANA

นางสาวยุวพร

MISS YUWAPHORN

สกุลศิริจิตร

SAKULSIRAJIT

นิสสะ

NISSA

โสภาพ

SOPHAP

ศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนศาสตร์ชุมชนที่ 10 (ศรีสะเกษ)

สำนักจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้

พ. ศ. 2549

กำลังผลิตพืชอาหารในพื้นที่ป่าชุมชนตำบลทุ่งสว่าง

อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ

บทคัดย่อ

การศึกษากำลังผลิตพืชอาหารในพื้นที่ป่าชุมชนตำบลทุ่งสว่าง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปริมาณการเก็บหาพืชอาหาร และของป่าอื่นๆ ในพื้นที่ป่าชุมชนตำบลทุ่งสว่างในแต่ละปี โดยคาดว่าผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานด้านป่าชุมชนต่อไปในอนาคต วิธีการศึกษาได้รวบรวมข้อมูลพื้นฐานเอกสารที่เกี่ยวข้อง คัดเลือกหมู่บ้านเป้าหมายซึ่งเป็นหมู่บ้านในโครงการหมู่บ้านเป้าหมายแผนใหม่ ปี 2548 จำนวน 14 หมู่บ้าน ในตำบลทุ่งสว่าง ได้แก่ ได้แก่ บ้านทางสาย หมู่ที่ 1, บ้านเจ้าทุ่ง หมู่ที่ 2, บ้านป่าคู่ หมู่ที่ 3, บ้านหนองกอง หมู่ที่ 4, บ้านเพ็ญพุ่ม หมู่ที่ 5, บ้านโนนสำโรง หมู่ที่ 7, บ้านป่าไผ่ หมู่ที่ 8, บ้านเจ้าทุ่ง หมู่ที่ 9, บ้านท่าสำราญ หมู่ที่ 10, บ้านสมอ หมู่ที่ 11, บ้านน้ำท่วม หมู่ที่ 12, บ้านหนองหมากแซว หมู่ที่ 13, บ้านทางสายใต้ หมู่ที่ 14 และบ้านหนองผักไหม หมู่ที่ 15 อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ ทำการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน คณะกรรมการป่าชุมชน หมอยาพื้นบ้าน ผู้รู้ และผู้ที่พึงพิงป่า หมู่บ้านละ 7-10 คน ในลักษณะการประชุมกลุ่ม สัมภาษณ์ไปเป็นรายข้อตามแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติอัตราส่วน ร้อยละ และกราฟ

จากการศึกษาพบว่า ป่าชุมชนตำบลทุ่งสว่าง เป็นป่าชุมชนแบบดั้งเดิม คนในชุมชนดูแลรักษาป่าเอาไว้เพื่อประโยชน์ในด้านเป็นแหล่งอาหาร แหล่งสมุนไพร มีลักษณะพืชพรรณของป่าเบญจพรรณและป่าเต็งรัง นอกจากนี้บริเวณริมห้วยยังมีลักษณะเป็นป่าบุ่ง-ป่าทาม ป่าเบญจพรรณพันธุ์ไม้เรือนยอดชั้นบน ที่สำรวจพบ ได้แก่ กระบาก, เขลียง, แดง, ตะแบกแดง, ประดู่, พันชาด, มะค่าแต้ เป็นต้น ในป่าเต็งรังพันธุ์ไม้เรือนยอดชั้นบน ที่สำรวจพบ ได้แก่ ยางเหียง, ยางกรด, พะยอม, เต็ง, รัง เป็นต้น ส่วนป่าบุ่ง-ป่าทาม ไม้ที่สำรวจพบ ได้แก่ มะคัง, ชุมแสง, จิกน้ำ, มะกอกน้ำ(หมากแซว), กระจีเครือ และเถาว์วัลย์เปรียง เป็นต้น

จากการศึกษากำลังผลิตพืชอาหารในป่าชุมชนตำบลทุ่งสว่าง พบชนิดพืชอาหารป่าจำนวนมากมาที่นำมาใช้ประโยชน์ ทั้งใช้ประโยชน์ครัวเรือนและจำหน่าย คิดเป็นมูลค่าประมาณ 4.78 ล้านบาท โดยได้แบ่งเป็นประเภทต่างๆ คือ เห็ด 26 ชนิด, ผักป่า 17 ชนิด, ผลไม้ป่า 18 ชนิด, พืชกินหัว 6 ชนิด, พืชลำต้นใต้ดิน 3 ชนิด, สมุนไพร 20 ชนิด, แมลงกินได้ 7 ชนิด, สัตว์ขนาดเล็ก 3 ชนิด ปริมาณการเก็บหามากที่สุด คือ เห็ด 43,191 ก.ก./ปี รองลงมา คือ พืชกินหัว 10,196 ก.ก./ปี ส่วนมูลค่าที่ประเมินได้มากที่สุด คือ เห็ด 3,803,730 บาท/ปี รองลงมา คือ แมลง 384,700 บาท/ปี

แสดงให้เห็นว่าป่าชุมชนตำบลทุ่งสว่าง เป็นป่าที่มีกำลังผลิตพืชอาหารจากป่าชุมชนมาก มีการใช้ประโยชน์อย่างเข้มข้น เนื่องจากมีตลาดของป่าขนาดใหญ่รองรับ หากไม่มีการบริหารจัดการที่ดีจะทำให้สภาพป่าเสื่อมโทรมลงในอนาคต รัฐควรเข้าไปส่งเสริมให้ราษฎรปลูกเสริมป่า เช่น ปลูกไม้ที่เป็นพืชอาหาร พืชสมุนไพร และไม้ใช้สอย เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับป่า ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจในการเข้าไปใช้ประโยชน์จากป่า เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากป่าอย่างยั่งยืนต่อไป